

туватись до змін зовнішнього середовища і, відповідно, розвивати внутрішній потенціал.

Важливим завданням вдосконалення механізму управління потенціалом підприємства є вибір структури управління, яка б найкращим чином відповідала цілям та задачам підприємства, використовувала вплив зовнішніх та внутрішніх чинників з позитивним ефектом та максимізувала синергетичний ефект взаємодії складових потенціалу підприємства.

Слід акцентувати увагу також на необхідності визначення ролі та місця окремих елементів потенціалу підприємства в сукупному потенціалі та забезпеченні розвитку. Без відповідних дій запропоновані напрями вдосконалення носитимуть формальний характер.

Література

1. *Ансофф И.* Стратегическое управление. Сокр. пер. с англ. / Науч. ред. и авт. предисл. Л.И. Евенко. — М.: Экономика, 1989. — 519 с.

2. *Экономический потенциал административных и производственных систем: Монография / Под общей ред. О.Ф. Балацкого.* — Сумы: Университетская книга, 2006. — 973 с.

3. *Ламбен Ж.-Ж.* Стратегический маркетинг. Европейская перспектива: Пер. с фр. — СПб.: Наука, 1996. — 589 с.

Гончарова Н.П., д-р екон. наук,
проф. кафедри економіки
підприємства, ДВНЗ «КНЕУ
імені Вадима Гетьмана»

Goncharova N. P. Doctor of
Economics, Professor, V. Getman
Kyiv National Economic University

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

THE THEORETICAL PRINCIPLES OF DEVELOPMENT OF ENTERPRISES

У роботі зроблено теоретичні узагальнення щодо подальшого розвитку підприємств; виокремлено проблемні питання розвитку. На цих засадах опрацьовано концепцію розвитку, адаптовану до вітчизняних підприємств.

In-process done theory generalizations in relation to further development of enterprises; distinguished the problem questions of development. On these principles worked out conception of development, adapted to the domestic enterprises.

У вивченні теорії і методології розвитку сучасного підприємства ми вважаємо за доцільне звернутися до вивчення закономірностей, що складають їх теоретичну і практичну основу.

Дослідження теоретичної спадщини з проблем економічного розвитку свідчить про те, що ці проблеми утворюють «стовбур» великого «дерева» сучасних трансформаційних процесів. Огляд основних теорій нами проведений у контексті соціально-економічного і культурного розвитку суспільства, удосконалювання техніки і технології, зростання ролі і значення змін економічного життя. Особлива увага звернена на мінливість умов, у яких працюють вітчизняні підприємства, а саме тих умов, які набули винятково стрімкого характеру.

З огляду на сказане вище, ми проаналізували виробничий потенціал українських підприємств на основі авторської методології фактологічного аналізу. Наша методика фактологічного аналізу ґрунтується на тому, що об'єктом аналізу є не тільки і не стільки статистичний матеріал, скільки фактологія, тобто сукупність подій на підприємстві, на галузевих ринках, внутріфірмова і промислова політика держави.

Якісні відмінності між параметрами економічної динаміки, що експлуатуються, найчастіше не можна вимірювати цифровими показниками. Тому аналіз статистичного матеріалу ми доповнили аналізом якісних характеристик зовнішнього і внутрішнього середовища підприємств.

Чутливість підприємства до кон'юнктури в принципі нормальна для ринкової економіки. Однак ступінь цієї чутливості для різних підприємств неоднакова: вона пов'язана з тим, наскільки успішно кожен виробник керує своїми витратами / технологіями, організацією виробництва і господарства в цілому. Якщо підвищену чутливість демонструють усі або більшість підприємств галузі, то це свідчить про те, що управління витратами відсутнє, і вся галузь, що базується на ресурсних перевагах, залежить від циклічних факторів в економіці.

Загальний прояв такої чутливості — імпортозаміщення і відповідна йому визначена девальвація гривні. Надалі світові ціни на енергоносії і сировину зростають. Зрештою, хвильове зростання внутрішнього попиту, спровокованого в одному випадку споживчим ринком, залишеним частиною нерезидентів, у другому — сировинним сектором — також прояв знаходження ресурсних переваг.

Динамічний розвиток підприємств хімії, нафтохімії, чорної металургії, лісової, деревообробної, целюлозно-паперової промисловості обумовлювався розширенням постачань на експорт основних видів продукції, продовженням процесу імпортозаміщення, підвищенням попиту з боку галузей-споживачів. Однак слід зазначити, що ці процеси відбуваються дуже повільно, підприєм-

ства чорної металургії, лісової промисловості знаходяться на початку міжгалузевих ланок, по яких поширюються хвилі кон'юнктурного зростання. На підприємствах машинобудування як основних постачальниках інвестиційних товарів у сировинний сектор це зростання «замикається».

Підприємства промислового комплексу України ще не мають багатьох властивостей комплексу постіндустріального суспільства. Цьому перешкоджає безліч проблем, який можна звести в такі три групи:

- внутрішні проблеми розвитку;
- проблеми взаємодії з іншими секторами економіки;
- проблеми взаємодії зі світовими ринками.

Головні внутрішні проблеми розвитку промислових підприємств полягають у високій матеріал- і енергоємності її продукції, невідповідності її структури потребам держави і ринкових механізмів, а також гострому дефіциті фінансових ресурсів для технічного розвитку і переоснащення виробництва.

Основною причиною внутрішніх проблем, на нашу думку, є недосконалість системи державного регулювання промислового комплексу. Основні функції, пов'язані з реалізацією цілісного інноваційно-інвестиційного циклу «наука—технологія—виробництво», роз'єднані. Система, як і раніше, працює по застарілій лінійній функціонально-матричній схемі, що не має в достатній мірі розвинутих функцій, зворотних зв'язків, достатнього інформаційного забезпечення для роботи в умовах ринку.

Концепція переходу до ринку, як і будь-яке інше логічно вивірена в часі дія по перетворенню суспільства, вимагає розвитку, осмислення, аналізу, наукового узагальнення. У цьому зв'язку найважливішою задачею економічної науки завжди було виявлення не тільки закономірностей розвитку, але головним чином границь, у межах яких такий розвиток передбачуваний.

До числа подібних нових закономірностей економічного розвитку ми відносимо розвиток на інноваційній основі. Це не просто теза, а тенденція, випробувана і практично доведена сучасними розвинутими державами. Нову стратегію держави, що ставить перед собою технологічні, економічні і суспільні цілі, не можна формувати у відриві від усього — вона повинна знаходитися в органічній єдності з центральною державною політикою, для того, щоб зрозуміти і сформулювати мету і напрямки технічного розвитку, розробити ефективні заходи, необхідно виходити з єдиної теоретичної концепції, щоправда, багато теоретичних аспектів взаємозв'язків сучасного інноваційного прогресу ще не

розроблялися належним чином, і як у недалекому минулому, сьогодні в більшості рішень застосовується емпіричний підхід, хоча результати теоретичних досліджень в інноваційній сфері, отримані в 80-і роки, деякою мірою дозволяють перевести сферу технічного й економічного управління з колишніх, в основному емпіричних, основ на теоретичні, системні; сформулювати такі принципові положення, на яких можна надбудувати весь каркас державної інноваційної стратегії.

Просте нагромадження наукових результатів фундаментальних і прикладних досліджень аж ніяк не завжди автоматично виливається в технологічне використання наукових результатів. При виборі цілей розвитку має сенс виходити не стільки з переліку бажаних або модних технологій, скільки з викристалізованого в підприємницькій сфері науково-виробничого потенціалу; відправляючись від уже досягнутих результатів і існуючого потенціалу, необхідно вибірково розвивати самі багатообіцяючі технології. У першу чергу потрібно розвивати ті теоретичні концепції розвитку, ті технології, у яких ми маємо успіхи і завдяки яким ми можемо реалізувати найбільший обсяг доданої вартості.

Гордієнко І. В.,

канд. екон. наук, доцент,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима
Гетьмана», Україна

Gordienko I. V.,

Ph. D. (in economics), associate
professor of Vadim Getman Kyiv
National Economic University,
Ukraine

АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ДО МОДЕЛЮВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ

Подано класифікацію методів моделювання бізнес-процесів стосовно можливостей їх аналізу. Запропоновано інформаційні технології підтримки моделювання та аналізу бізнес-процесів.

AN ANALYSIS OF BUSINESS PROCESS MODELLING APPROACHES

The classification of main techniques for business process modelling with regard to their analysis capabilities is presented. Information technologies for support of business process modelling and analysis are proposed.

Моделювання бізнес-процесів може виконуватись для подання їх у наочному й упорядкованому вигляді, що спрощує їх сприйняття і розуміння, зокрема, для навчальних цілей, але за-